

## Motion till riksdagen 2012/13: MJ446

av Jonas Eriksson och Bodil Ceballos (MP)

# Modernisera minerallagen och miljöbalken

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en samlad översyn av minerallagen och miljöbalken i syfte att stärka miljöhänsyn och samernas intressen.

## Motivering

Sverige har en stor potential för fynd och utvinning av malmer och mineraler som används i samhället idag. Samtidigt har den globala efterfrågan av mineraler och metaller ökat. På global nivå har de stigande metallpriserna under 2011 medfört ett ökat intresse för satsningar på prospektering globalt, men också i Sverige. Intresset av att prospektera efter och bryta malm är stort. Satsningen på prospektering i Sverige nådde under 2011 en rekordnivå och var knappt 18 miljoner kronor högre jämfört med 2008 som var det dittills högsta med 765 miljoner kronor. Under 2011 satsades cirka 782,8 miljoner kronor på prospektering i Sverige. Det är knappt 16 procent eller 107,8 miljoner kronor mer än under 2010 då 675 miljoner kronor satsades. Även malmproduktionen under 2011 slår alla tidigare rekord.

Det ökade intresset för att bryta mineraler och metaller gör att konflikten mellan olika intressen ställs allt tydligare på sin spets. Minerallagstiftningen kom till i en tid då staten hade intresse av att reglera mineralutvinningen till förmån för statens ekonomiska, industriella och militära intressen. Den rådande uppfattningen om naturen som en outtömlig resurs har kraftigt omvärderats. Idag är det än mer uppenbart att mineraler och metaller är en lagerresurs och att gruvbrytning alltid påverkar omgivningen. Behovet av att öka skyddet för biologisk mångfald och minska den mänskliga negativa miljöpåverkan har blivit allt tydligare liksom vikten av att värna sociala och kulturella värden.

**Fel! Okänt namn på**

Minerallagen är inriktad på exploatering och har inte följt med i utvecklingen. Detsamma gäller miljöbalkens tillämpning vid prövning av tillstånd för gruvdrift.

Vi har sett hur nuvarande lagstiftning lett till att prospektering och brytning kunnat påbörjas i strid mot intresset och behovet att skydda växt- och djurarter och i strid med intentionerna bakom EU:s art- och habitatdirektiv.

Mycket av det prospekteringsarbete som bedrivs idag sker inom renskötselområdet. I vissa fall leder dessa prospekteringar till etablering av gruvor inom områden som är viktiga för rennäringen, övrig samisk markanvändning och kultur. Gruvetableringar påverkar miljön och omgivningen på många fler sätt än enbart själva brytningen. För att bryta krävs infrastruktur, energi och en mängd servicefunktioner i närområdet och regionen.

Samebyarna har historiskt sett haft invändningar mot hur verksamheter, som till exempel gruvor, dammar, vindkraftverk, utvinning av olja och gas, samt skogsbruk, har planerats, beslutats om och genomförts. Samebyarna har också haft invändningar mot hur effekterna av sådana projekt värderas vid en miljökonsekvensbeskrivningsprocess.

Sveriges riksdag och regering har uttalat att samerna utgör en ursprungsbe-folkning i Sverige, som är lika gammal eller äldre än landets majoritetsbe-folkning. Denna urfolksdefinition ger samerna en särställning i folkrättslig mening. Enligt artikel 132 i den av FN antagna urfolksdefinitionen har urfolken rätt till sin mark, sina territorier och sina resurser, för att behålla sin kultur, sin rätt till erkännande av deras olika identiteter, sin rätt till självstyre och självbestämmande, och rätt att tillfrågas om samtycke i beslut som kan på-verka dem. Stater ska också enligt samma artikel samråda och samarbeta i god tro med den inhemska befolkningen som berörs genom deras egna repre-sentativa institutioner för att få deras fria och informerade samtycke innan godkännandet av ett projekt som påverkar deras mark eller territorier och andra resurser, särskilt i samband med utveckling, utnyttjande eller exploate-ring av mineral, vatten eller andra resurser. I urfolksdeklarationen betonas också särskilt staternas ansvar för att urfolks kulturer ska skyddas och utveck-las. Sverige var ett av de 143 länder som aktivt röstade för deklarationen. Det finns även andra konventioner som Sverige anslutit sig till som ligger inne-hållsmässigt nära tolkningen av urfolksdeklarationen.

Vi ser ett behov av gemensam samlad översyn och modernisering av mine-rallagen och miljöbalken med syfte att stärka miljöhänsyn, mål om effektiv resurshushållning och kretslopp samt stärka samernas intressen. Detta bör också riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Stockholm den 4 oktober 2012

*Jonas Eriksson (MP)*

*Bodil Ceballos (MP)*